

Una València al ‘Far-West’

Autor: Joan Marc Passada i Casserres
Data de publicació: 23-04-2020

Entre la València de l’Horta i la Valencia de Nou Mèxic hi ha vuit mil vuit-cents quilòmetres, la qual cosa no ha impedit que la toponímia catalana hi arrelés fa cent quaranta-sis anys, tal com ho ha fet la simbologia catalana en fa trenta. Ambdues llueixen la bandera catalana als respectius escuts. Article d'En Joan-Marc Passada.

Antecedents
L'escut actual de la ciutat de València prové de la concessió que féu el rei En Pere el Cerimoniós al Cap i Casal del Regne al 1377. És una evolució del símbol heràldic de la ciutat establert amb la conquesta del rei En Jaume I al 1239. L’escut actual és d’una catalanitat diàfana. Es tracta d’un escut caironat i conté els senyals dels comtes-reis de Barcelona: els quatre pals de gules en camp d’or. El timbre és una corona reial oberta, tradicional del Regne de València. El rat-penat (1503) a la cimera és una evolució gràfica de la víbria, figura mitològica associada als mites de la conquesta de València. Les dues lletres “ela” coronades que flanquegen l'escut, simbolitzen la doble lleialtat de València al rei Pere durant els dos setges que patí per part del rei de Castella. Finalment, envoltant l'escut, dues branques de llorer de sinople, entrelligades amb un cordonet de gules.

De València al Nou Món
Al llarg del temps i fins avui, aquest escut ha gaudit i gaudeix d’una notable salut i d'una normalitat sorprenent, oimés tenint en compte les "batalles de València" que ha hagut d’esquivar. Així doncs, quan a la ciutat li ha calgut projectar el seu senyal arreu, ho ha pogut fer sempre sense traves. I no sols entre veïns, sinó també mar enllà, on altres valencians decidiren clavar les seves arrels i recordar, lluny de casa, el nom de la seva ciutat. D'entre aquests indrets, la terra més allunyada on l’escut d’En Pere el Cerimoniós segueix lluint ufanós, esi troba en un antic «territori de frontera», avui vinculat administrativament a la ciutat d'Albuquerque, capital de l'estat nord-americà de Nou Mèxic: El comtat de Valencia o Valencia County [1]

Possible bandera (a confirmar) de 'Valencia County', Nou Mèxic. Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge.

Escut actual (1990) del comtat de Valencia, Nou Mèxic.

Un símbol «cat-mex»

Com podem veure a la imatge, l'escut oficial d'aquesta vall, a la llera del Río Grande, casa del tot amb la simbologia septuacentenària de la capital del Túria. Es tracta d'una fusió entre l'heràldica i el disseny gràfic, basats en dues potents figures: el zia —l'emblema nacional de la bandera de Nou Mèxic, un símbol solar d'un poble nadiu-americà d'allà—

Bandera de l'estat de Nou Mèxic, Estats Units d'Amèrica.

i el coat-of-arms de la ciutat de València amb el cairó dels quatre pals de gules en camp d'or, flanquejat per les dues lleials "L" coronades, però sense el rat-penat. De les dues branques de llorer (victòria, excel·lència i honor), la de l'esquerra es manté, mentre que la de la dreta és substituïda — atenció!— per un manat de bitxos vermells, símbol vivent de la cultura del territori. L'audaç disseny, obra del grafista local David Córdova, fou aprovat per la junta de delegats del comtat el 1990, després que el consell de les arts, l'escollís com el més representatiu per a simbolitzar la comarca i la seva gent.

D'aquesta manera l'escut de València i, per extensió, el senyal que agermana els Països Catalans, ha arribat a ser imatge oficial d'una administració local nord-americana. Enguany en farà ja trenta anys. Aquest símbol de fusió, que podríem batejar com a "Cat-Mex", té aplicacions gràfiques en documents oficials, edificis, parc mòbil, webs oficials del comtat de Valencia i del de Río Abajo, la bandera comarcal [2] i també en el propi escut brodat de l'uniforme i la placa d'identificació del xèrif del comtat i els seus ajudants. Podem atrevir-nos a dir que l'escut de la ciutat de València, tot i no estar ni tan sols homologat administrativament pel DOGV [3] és probablement la representació oficial i històrica de valencianitat i/o catalanitat més remota fora del nostre territori.

Escut de roba brodat del xèrif de 'Valencia cuonty', Nou Mèxic.

Estrella del xèrif del comtat de 'Valencia', Nou Mèxic, logotipat probablement sobre un vehicle. Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge.

I per acabar, un darrer advertiment dedicat (sobretot) als forasters de Valencia County: heu de saber que si trepitgeu amb males intencions aquesta banda del Rio Bravo, quan escolteu la veu del representant de la llei haureu de sentir-vos dir aquestes paraules: "The sheriff of the Valencia county speaking! Drop your weapons! You are sorrounded!" [4]

Rètol limítrof en una carretera, a 'Valencia county', Nou Mèxic. Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge.

Joan-Marc Passada i Casserres

Notes:

[1]«Valencia» (així, sense accent) fou fundada el 1844 en territori mexicà i incorporada a l'estat de Nou Mèxic el 1852. Situada entre 1500 i 3000 metres d'altitud, conforma una àrea de 2770 km², habitada per uns 75.000 "valencians" en cinc poblacions diferents: Belén, Rio Communities, Peralta, Bosque Farms i la capital Los Lunas (sic) —a part de divuit àrees municipals descentralitzades, una de les quals també duu el nom Valencia.

[2] Possible bandera de Valencia County: Escut del comtat en camp blau (no confirmada) Trip.com https://www.trip.com/travel-guide/valencia-county-1658147/

[3] DOGV. Diari Oficial de la Generalitat Valenciana

[4] “-Els parla el xèrif del Comtat de València! Llenceu les armes! Esteu rodejats!”

Bibliografia:
GUTTERMAN, Dov (2002) i WYATT, Rick (2016, actualització)
Flags of the World (www.crwflags.com), «A possible flag of Valencia County, New Mexico»
Enciclopèdia Britànica, «Valencia County, New Mexico».
Wikipèdia, Valencia County, New Mexico